

Cuprins

CAPITOLUL I	
CONSIDERAȚII GENERALE PRIVIND MOȘTENIREA	15
Secțiunea I	
Noțiune. Felurile moștenirii. Caractere juridice	15
§ 1. Noțiune	15
§ 2. Felurile moștenirii	16
§ 3. Sediul materiei.....	18
§ 4. Caractere juridice	18
Secțiunea a II-a	
Deschiderea moștenirii	20
§ 5. Noțiune.....	20
§ 6. Data deschiderii moștenirii.....	21
§ 7. Locul deschiderii moștenirii.....	22
Secțiunea a III-a	
Condițiile generale ale dreptului de a moșteni	23
§ 8. Enumerare	23
§ 9. Capacitatea succesorală.....	24
§ 10. Vocația succesorală (chemarea la moștenire).....	27
§ 11. Nedemnitățile succesorală	28
11.1. Noțiune și natură juridică.....	28
11.2. Caractere juridice.....	29
11.3. Felurile nedemnității.....	29
11.4. Nedemnitățile de drept	30
11.5. Nedemnitățile judiciare	32
11.6. Efectele nedemnității.....	36
11.7. Înlăturarea efectelor nedemnității	38
11.8. Invocarea nedemnității succesorală	39
CAPITOLUL II	
MOȘTENIREA LEGALĂ	41
Secțiunea I	
Dispoziții generale.....	41

§ 12. Moștenitorii legali	41
§ 13. Principiile generale ale devoluțiunii legale a moștenirii și exceptiile de la aceste principii	43
Secțiunea a II-a	
Reprezentarea succesorală	46
§ 14. Noțiune	46
§ 15. Domeniul de aplicare.....	47
§ 16. Condițiile reprezentării succesorale.....	49
§ 17. Efectul general al reprezentării succesorale	55
§ 18. Efectul particular al reprezentării succesorale.....	57
Secțiunea a III-a	
Moștenitorii legali	58
I. Soțul supraviețuitor	58
§ 19. Considerații generale	58
§ 20. Condițiile cerute de lege pentru ca soțul supraviețuitor să poată moșteni.....	59
§ 21. Corelația dintre dreptul de moștenire al soțului supraviețuitor și comunitatea de bunuri a soților	62
§ 22. Enumerarea drepturilor succesorale ale soțului supraviețuitor.....	64
II. Descendenții defunctului	73
§ 23. Noțiunea de descendenți.....	73
§ 24. Împărțeala moștenirii între descendenți.....	76
§ 25. Caracterele juridice ale dreptului de moștenire al descendenților....	76
III. Ascendenții privilegiați și colateralii privilegiați.....	77
§ 26. Noțiunea de ascendenți privilegiați	77
§ 27. Împărțirea moștenirii între soțul supraviețuitor, ascendenții privilegiați și colateralii privilegiați.....	78
§ 28. Împărțirea moștenirii între ascendenții privilegiați și colateralii privilegiați	79
§ 29. Caracterele juridice ale dreptului de moștenire al ascendenților privilegiați	79
§ 30. Noțiunea de colateralii privilegiați	79
§ 31. Împărțirea moștenirii între colateralii privilegiați.....	80
§ 32. Caracterele juridice ale dreptului de moștenire al colateralilor privilegiați	81

IV. Ascendenții ordinari	82
§ 33. Noțiunea de ascendenți ordinari	82
§ 34. Caracterele juridice ale dreptului de moștenire al ascendenților ordinari.....	82
V. Colateralii ordinari	83
§ 35. Noțiunea de colaterali ordinari	83
§ 36. Caracterele juridice ale dreptului de moștenire al colateralilor ordinari.....	83
Secțiunea a IV-a	
Moștenirea vacantă	84
§ 37. Noțiunea de moștenire vacantă.....	84
§ 38. Dreptul de a culege moștenirea vacantă	85
§ 39. Natura juridică a dreptului asupra moștenirii vacante	86
§ 40. Constatarea vacanței succesoriale. Certificatul de vacanță a moștenirii	87
§ 41. Răspunderea pentru pasivul moștenirii vacante	89
§ 42. Inexistența dreptului de opțiune succesorală al comunei, orașului sau municipiului în cazul dobândirii moștenirilor vacante.....	89
CAPITOLUL III	
MOȘTENIREA TESTAMENTARĂ	90
Secțiunea I	
Noțiunea de testament și caracterele juridice	90
§ 43. Noțiunea de testament	90
§ 44. Caracterele juridice.....	91
Secțiunea a II-a	
Conținutul testamentului.....	91
§ 45. Legatele testamentare	91
§ 46. Alte dispoziții testamentare	92
Secțiunea a III-a	
Condițiile de validitate ale testamentului	93
A. Condițiile de fond	94
§ 47. Capacitatea	94
§ 48. Consimțământul.....	97

§ 49. Obiectul și cauza.....	99
B. Condițiile de formă.....	99
§ 50. Interpretarea testamentului	101
Secțiunea a IV-a	
Formele testamentului	102
§ 51. Enumerare.....	102
Secțiunea a V-a	
Revocarea voluntară a testamentului	110
§ 52. Revocarea voluntară expresă	110
§ 53. Revocarea voluntară tacită.....	111
§ 54. Retractarea revocării.....	114
CAPITOLUL IV	
LEGATUL	116
Secțiunea I	
Noțiune și categorii de legate	116
§ 55. Noțiunea de legat.....	116
§ 56. Desemnarea legatarului	117
§ 57. Categorii de legate.....	118
Secțiunea a II-a	
Efectele legatelor	120
§ 58. Dobândirea fructelor bunurilor ce constituie obiectul legatului.....	120
§ 59. Drepturile legatarului cu titlu particular	121
§ 60. Sarcina excesivă a legatului cu titlu particular	122
§ 61. Legatul bunului altuia.....	122
§ 62. Legatul rentei viagere sau al unei creanțe de întreținere	122
§ 63. Legatul alternativ.....	122
§ 64. Legatul conjunctiv	123
§ 65. Cheltuielile predării legatului	123
§ 66. Dreptul de preferință al creditorilor moștenirii față de legatari... ..	123
Secțiunea a III-a	
Ineficacitatea legatelor.....	124
§ 67. Nulitatea legatelor	124
§ 68. Revocarea voluntară a legatelor	124

§ 69. Revocarea judecătorească a legatelor	126
69.1. <i>Neîndeplinirea sarcinii instituite de testator</i>	126
69.2. <i>Ingratitudinea legatarului</i>	129
§ 70. Caducitatea legatelor	133
§ 71. Regimul legatului-sarcină	134
§ 72. Efectele ineficacității legatelor	134
CAPITOLUL V	
DEZMOȘTENIREA ȘI EXECUȚIUNEA TESTAMENTARĂ	135
Secțiunea I	
Dezmoștenirea (exheredarea)	135
§ 73. Noțiune	135
§ 74. Felurile dezmoștenirii	136
§ 75. Efectele dezmoștenirii	138
§ 76. Nulitatea	139
Secțiunea a II-a	
Execuțiunea testamentară	140
§ 77. Noțiune	140
§ 78. Natura juridică	140
§ 79. Dreptul de administrare	141
§ 80. Puterile executorului testamentar	142
§ 81. Răspunderea executorului testamentar	143
§ 82. Încetarea execuțiunii testamentare	143
CAPITOLUL VI	
LIMITELE DREPTULUI DE A DISPUNE PRIN ACTE	
JURIDICE DE BUNURILE MOȘTENIRII	144
Secțiunea I	
Interzicerea actelor (pactelor) asupra moștenirii nedeschise	144
§ 83. Considerații introductive	144
§ 84. Actele juridice asupra moștenirii nedeschise	145
§ 85. Sancțiunea aplicabilă	146
Secțiunea a II-a	
Substituțiile fideicomisare	147
§ 86. Substituția fideicomisară în sistemul vechiului Cod civil de la 1864	147

§ 87. Substituțiile fideicomisare în concepția noului Cod civil.....	150
§ 88. Condițiile substituției fideicomisare permise de lege.....	151
§ 89. Efectele substituției fideicomisare.....	155
§ 90. Ineficacitatea substituției fideicomisare.....	158
Secțiunea a III-a	
Liberalitățile reziduale.....	159
§ 91. Noțiune.....	159
§ 92. Dreptul de dispoziție al instituitului.....	159
§ 93. Aplicarea regulilor substituției fideicomisare.....	160
Secțiunea a IV-a	
Revizuirea condițiilor și sarcinilor.....	160
§ 94. Domeniul de aplicare.....	160
Secțiunea a V-a	
Rezerva succesorală și cotitatea disponibilă.....	162
§ 95. Considerații prealabile.....	162
§ 96. Noțiunile „rezervă succesorală” și „cotitate disponibilă”.....	162
§ 97. Justificarea rezervei succesorale.....	163
§ 98. Caracterele juridice ale rezervei succesorale.....	165
§ 99. Moștenitorii rezervatari.....	169
§ 100. Întinderea rezervei succesorale.....	170
§ 101. Rezerva soțului supraviețuitor.....	170
§ 102. Cotitatea disponibilă specială a soțului supraviețuitor.....	172
§ 103. Rezerva descendenților.....	180
§ 104. Rezerva ascendenților privilegiați (părinții defunctului).....	182
Secțiunea a VI-a	
Reducțiunea liberalităților excesive.....	184
§ 105. Stabilirea rezervei succesorale și a cotității disponibile.....	184
§ 106. Reducțiunea liberalităților excesive.....	187
§ 107. Căile de realizare a reducăunii.....	188
§ 108. Ordinea reducăunii liberalităților excesive.....	189
§ 109. Efectele reducăunii.....	191
§ 110. Reducțiunea unor liberalități speciale.....	193
§ 111. Imputarea liberalităților.....	194

CAPITOLUL VII	
TRANSMISIUNEA MOȘTENIRII	196
Secțiunea I	
Obiectul transmisiunii succesorale	196
§ 112. Obiectul transmisiunii succesorale	196
§ 113. Activul succesoral	197
§ 114. Transmiterea activului succesoral	198
§ 115. Pasivul moștenirii	199
§ 116. Transmiterea pasivului succesoral.....	200
§ 117. Plata pasivului. Regula divizării de drept a pasivului succesoral.....	201
§ 118. Excepțiile de la divizarea de drept a pasivului moștenirii	203
§ 119. Situația creditorilor personali ai moștenitorilor.....	205
§ 120. Regresul între moștenitori	205
§ 121. Limitele răspunderii moștenitorilor universali și cu titlu universal pentru pasivul moștenirii.....	207
Secțiunea a II-a	
Dreptul de opțiune succesorală.....	207
§ 122. Caracterul neobligatoriu pentru moștenitori al transmisiunii moștenirii	207
§ 123. Noțiunile de opțiune succesorală și de succesibil.....	208
§ 124. Dreptul subiectiv de opțiune succesorală	208
§ 125. Actul juridic de opțiune succesorală.....	209
§ 126. Termenul de opțiune succesorală	211
§ 127. Retransmiterea dreptului de opțiune succesorală	214
§ 128. Prorogarea termenului de opțiune	216
§ 129. Reducerea termenului de opțiune	216
Secțiunea a III-a	
Acceptarea moștenirii.....	217
§ 130. Libertatea acceptării moștenirii	217
§ 131. Felurile acceptării moștenirii	217
§ 132. Declarația de neacceptare a moștenirii	224
§ 133. Prezumția de renunțare la moștenire	224
§ 134. Efectele acceptării moștenirii	224
§ 135. Întocmirea inventarului	225

§ 136. Procesul-verbal de inventariere	226
§ 137. Măsurile speciale de conservare a bunurilor	226
§ 138. Măsurile speciale privind sumele de bani și alte valori	227
§ 139. Acceptarea forțată a moștenirii	227
Secțiunea a IV-a	
Renunțarea la moștenire	231
§ 140. Noțiune	231
§ 141. Condiții de fond	231
§ 142. Condiții de formă	232
§ 143. Efectele renunțării la moștenire	233
§ 144. Renunțarea frauduloasă	234
§ 145. Revocarea renunțării	234
§ 146. Anularea acceptării sau renunțării la moștenire	236
Secțiunea a V-a	
Sezina	236
§ 147. Considerații prelabile	236
§ 148. Noțiunea de sezină	236
§ 149. Moștenitorii sezinari	237
§ 150. Efectele sezinei	238
§ 151. Dobândirea sezinei de către moștenitorii legali nesezinari	239
§ 152. Dobândirea sezinei de către legatarul universal sau cu titlu universal	240
§ 153. Predarea legatului cu titlu particular	241
Secțiunea a VI-a	
Petiția de ereditate	242
§ 154. Noțiune	242
§ 155. Caracterele juridice	244
§ 156. Dovada calității de adevărat moștenitor în cadrul petiției de ereditate	244
§ 157. Delimitarea petiției de ereditate de alte acțiuni	246
§ 158. Efectele recunoașterii calității de moștenitor	246
158.1. În raporturile dintre reclamant (adevăratul moștenitor) și pârât (moștenitorul aparent)	247
158.2. În raporturile dintre reclamant (adevăratul moștenitor) și terțele persoane	249

Secțiunea a VII-a	
Certificatul de moștenitor	252
§ 159. Noțiune	252
§ 160. Conținutul certificatului de moștenitor.....	253
§ 161. Funcțiile certificatului de moștenitor.....	253
§ 162. Puterea doveditoare a certificatului de moștenitor	254
§ 163. Certificatul de calitate de moștenitor.....	256
CAPITOLUL VIII	
AMINTIRILE DE FAMILIE	258
Secțiunea I	
Amintirile de familie	258
§ 164. Bunurile care constituie amintiri de familie	258
§ 165. Regimul juridic al amintirilor de familie.....	259
CAPITOLUL IX	
INDIVIZIUNEA SUCCESORALĂ ȘI PARTAJUL ACESTEIA	260
Secțiunea I	
Indiviziunea succesorală.....	260
§ 166. Noțiuni generale	260
Secțiunea a II-a	
Regimul juridic al indiviziunii succesorală	262
§ 167. Principiile generale ale indiviziunii succesorală	262
§ 168. Regimul juridic al actelor privitoare la bunurile indivize....	262
§ 169. Imprescriptibilitatea dreptului de a cere ieșirea din indiviziune	271
Secțiunea a III-a	
Partajul succesoral	273
§ 170. Considerații generale.....	273
§ 171. Noțiunea de partaj (împărțeală). Partajul definitiv.	
Partajul de folosință și partajul parțial	273
§ 172. Condițiile generale de fond ale partajului succesoral.....	274
§ 173. Obiectul partajului succesoral	277
§ 174. Felurile partajului succesoral.....	280
§ 175. Efectele juridice ale partajului.....	284
§ 176. Obligația de garanție între copărtași.....	286
§ 177. Desființarea partajului succesoral.....	288
§ 178. Drepturile creditorilor cu privire la partaj	290

Secțiunea a IV-a

Raportul donațiilor.....	292
§ 179. Noțiune	292
§ 180. Domeniul de aplicare al raportului donațiilor.....	294
§ 181. Natura juridică a raportului donațiilor	295
§ 182. Condițiile obligației legale de raport a donațiilor	296
§ 183. Persoanele care pot cere raportul donației	299
§ 184. Excepțiile de la obligația de raport	300
§ 185. Modurile de efectuare a raportului	301
§ 186. Căile de realizare a raportului.....	303
§ 187. Raportul datoriilor	304

Secțiunea a V-a

Partajul de ascendent	307
§ 188. Reglementare și noțiunea „partaj de ascendent”	307
§ 189. Natura juridică.....	308
§ 190. Condițiile de validitate ale partajului de ascendent	309
§ 191. Efectele partajului de ascendent	315
§ 192. Cauzele de ineficacitate ale partajului de ascendent.....	319

Bibliografie	321